

УДК 33. 330.1

*Ольга Приймук, к.е.н., доц.
(професор каф. «Економіка та підприємництво»,
Державний економіко-технологічний університет транспорту)*

*Юлія Філюк
(магістр, Державний економіко-технологічний університет транспорту)*

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

У статті доведено, для досягнення успішності господарської діяльності підприємства необхідно, в першу чергу, проводити діагностику його фінансового стану. Адже, кожне підприємство має на меті збільшувати свій прибуток при мінімізації витрат. Своєчасність та систематичність оцінки фінансового стану підприємства дозволяє передбачити на ньому низку проблем. У сфері залізничного транспорту на сьогодні є ряд невирішених проблем, що зумовлює потребу і вагомість систематичної оцінки фінансового стану підприємства. Об'єктивна та належна оцінка фінансового стану можлива при комплексній системі показників, які розвернуто характеризують господарське становище підприємства. Отже, об'єктивно побудований алгоритм діагностики фінансового стану підприємства та його своєчасне проведення спрямовується на виявлення першопричин виникнення негативних тенденцій до моменту їх настання та завбачує необхідне реагування на них.

Ключові слова: діагностика, фінансовий стан, платоспроможність, аналіз фінансів, фінансові показники, алгоритм діагностики фінансового стану.

*Ольга Приймук, к.э.н., доц.
(професор каф. «Экономика и предпринимательство», Государственный экономико-технологический университет транспорта)*

*Юлия Филук
(магістр спеціальності «Економіка підприємств», Государственный экономико-технологический университет транспорта)*

МЕТОДИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ ПО ДИАГНОСТИКЕ ФИНАНСОВОГО СОСТОЯНИЯ ПРЕДПРИЯТИЯ

В статье доказано, что для обеспечения успешности хозяйственной деятельности предприятия необходимо, в первую очередь, проводить диагностику его финансового состояния.

© Приймук О.Р., Філюк Ю.І., 2016

Ведь целью каждого предприятия есть увеличение прибыли и минимизирование затрат. Своевременность и систематичность оценки финансового состояния предприятия позволяет предусмотреть ряд проблем.

В сфере железнодорожного транспорта на сегодня есть ряд нерешенных проблем, что приводит к необходимости и значимости систематической оценки финансового состояния предприятия. Объективная оценка финансового состояния возможна при комплексной системе показателей, развернуто характеризующих хозяйственное положение предприятия. Объективно построенный алгоритм диагностики финансового состояния предприятия и его своевременное проведение направляется на выявление первопричины возникновения негативных тенденций до момента их наступления и предсказывает необходимое реагирование на них.

Ключевые слова: диагностика, финансовое состояние, платежеспособность, анализ финансов, финансовые показатели, алгоритм диагностики финансового состояния.

*Olga Pryimuk, Phd, Associate Professor
(Professor of Department «Business Economics»,
State Economy and Technology University of Transport)*

*Yulya Filiuk
(mayster, State Economy and Technology University of Transport)*

METHODOLOGICAL APPROACH TO DIAGNOSTICS OF FINANCIAL STANDING OF AN ENTERPRISE

The article proves that the success of enterprise's business activity depends primarily on the diagnostics of its financial standing. After all, every company aims to increase their profits while minimizing costs. Timely and systematic assessment of financial standing of the company allows to forecast a number of problems. In the rail sector today there are a number of unresolved issues, which leads to the need and importance of systematic assessment of the financial standing of the company. An objective assessment of financial standing is possible taking into account a complex system of indicators that characterize economic situation of the enterprise. Objectively built diagnostics algorithm concerning financial position of the company and its timely realization are aimed at identifying the sources as to occurrence of negative trends before their beginning and predicts their necessary response.

Keywords: diagnostics, financial standing, liquidity, financial analysis, financial indicators, forecasting, diagnostics algorithm of financial position.

Постановка проблеми. Підприємство вважається головною ланкою економіки, адже, воно в змозі задовольнити найрізноманітніші потреби споживачів. Кожне підприємство самостійно здійснює свою діяльність, контролює та управляє отриманим прибутком. Саме підприємство займається виробництвом продукції та наданням послуг належного асортименту та відповідної якості.

Завдання господарської діяльності підприємства вимагає вирішення таких задач як: систематичне підвищення продуктивності виробництва товарів чи виконання послуг, оперативне впровадження науково-технічного прогресу на фірмі, надання

робочих місць та постійне підвищення кваліфікаційного рівня працівників. Виконання всіх цих задач дасть змогу збільшити дохід. Адже, метою кожного комерційного підприємства є максимальний рівень прибутку за мінімальних витрат.

Отже, для отримання цього ефекту та для успішного функціонування, кожне новостворене або функціонуюче вже декілька років на ринку підприємство потребує аналізу факторів, які впливають на динаміку та рівень його фінансових результатів.

Багато факторів, як зовнішніх, так і внутрішніх, впливають на безпеку економічного потенціалу фірми, а також, на розвиток та покращення її конкурентоспроможності. Фінансова складова економічної безпеки полягає в досягненні доцільного використання ресурсів. В умовах економічної нестабільності країни, різко зростає значення діагностики фінансового стану підприємства. Оскільки, незмога більшості підприємств під час кризового становища втриматися на ринку та неможливість профінансувати свою діяльність призводить до банкрутства.

Своєчасна оцінка та систематичний аналіз фінансового стану підприємства дозволить нам передбачити низку проблем на підприємстві. Виявити та усунути недоліки роботи підприємства, ефективно користуватися фінансовими ресурсами, зайнятися пошуком резервів для покращення фінансового стану та його платоспроможності, розробити прогноз майбутніх фінансових результатів виходячи із наявності власних та позикових джерел, а також, опрацювати методику спрямовану на покращення фінансового стану підприємства.

Якщо розглядати галузь залізничного транспорту, то на сьогодні є цілий ряд невирішених проблем на залізницях України, таких як прогнозування кризових явищ та фінансової діагностики, визначення методів та критеріїв оцінки для ефективного функціонування та забезпечення фінансової стійкості. Саме це обумовлює потребу і практичну вагомість систематичної оцінки фінансового стану підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Активно займатися проблемою діагностики фінансово-економічного стану підприємства почали в 70-80-х роках ХХ ст. Питанням фінансової діагностики підприємства надають увагу чимало вітчизняних та зарубіжних науковців, серед яких: О. О. Бакунов та О. В. Сергеева [1], О.О.Терещенко [2], Т. О. Загорна [3], Е. Альтман [4], Г. В. Давидова та А.Ю.Беліков [5], В. Я. Нусінов та Т. В. Семеняка [6], Г. І. Скиба [7], Л. М. Саприкіна та К. І. Шипіл [8], Т. А. Городня та І. В. Явтуховська [9], О. В. Мороз та О.А.Сметанюк [10], А. О. Азарова та О. В. Рузакова [11] тощо. Деякі теоретичні дослідження у сфері діагностики фінансового стану на підприємствах залізничного транспорту відображаються у роботах таких вчених як: О.Ю.Юдін [12], В. О. Зубенко [13], Т. О. Муренко [14], М. О. Єрьоміна та О.В.Покоłodна [15], Л. В. Шкуліпа [16]. Водночас, розмаїття аналізу наукових праць засвідчує про те, що в цих дослідженнях існує ряд невирішених питань, стосовно використання єдиного підходу до етапів проведення оцінки фінансового стану підприємства.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження та удосконалення наукових підходів щодо проведення системи діагностики фінансового стану підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Діагностика фінансового стану передбачає постійну й розширену оцінку його господарської діяльності, що призводить до використання різних методів і прийомів аналізу. Оскільки фінансовий стан вважається найголовнішою частиною економічної діяльності фірми у зовнішньому середовищі, то він формує конкурентоспроможність підприємства, характеризує економічні вигоди самого підприємства та його партнерів, а також, потенціал ділової співпраці. Фінансовий стан підприємства з'ясується під час здійснення виро-

бничо-господарської діяльності. Об'єктивно оцінити фінансовий стан можливо за допомогою комплексної системи показників, яка досконально та розвернуто окреслить господарський стан підприємства. Оцінюючи фінансовий стан підприємства ми повинні одержати відповідь про його надійність та прийняти рішення щодо економічної доцільності підприємства. Необхідно систематично та детально здійснювати аналіз фінансів підприємства. Від проведеного аналізу залежить економічна перспектива підприємства. Існує велика кількість показників та критеріїв, які призначені для глибокої оцінки фінансового стану підприємства. Підприємство само обирає комплекс оптимальних показників та напрямів аналізу фінансового стану, залежно від завдання аналізу. Слід урахувати про тісний взаємозв'язок фінансових показників. Тому повна оцінка реального стану підприємства можлива лише при використанні певного комплексу показників. Як свідчать дослідження С. В. Приймак, фінансова діагностика включає процес виявлення якості фінансового стану та ідентифікує чинники підприємства, які діють на покращення або погіршення економічних параметрів суб'єкта господарювання [17].

С. П. Ніколаєва, вважає, що фінансовий стан підприємства необхідно розглядати як із короткострокової, так і довгострокової позицій, так як оцінка його критеріїв найрізноманітніша. Об'єктивний аналіз фінансового стану дає змогу своєчасно оцінити рівень забезпеченості виробничої, комерційної та інших видів діяльності підприємства фінансовими ресурсами, задіяти важелі їх доцільного та ефективного розміщення і використання.

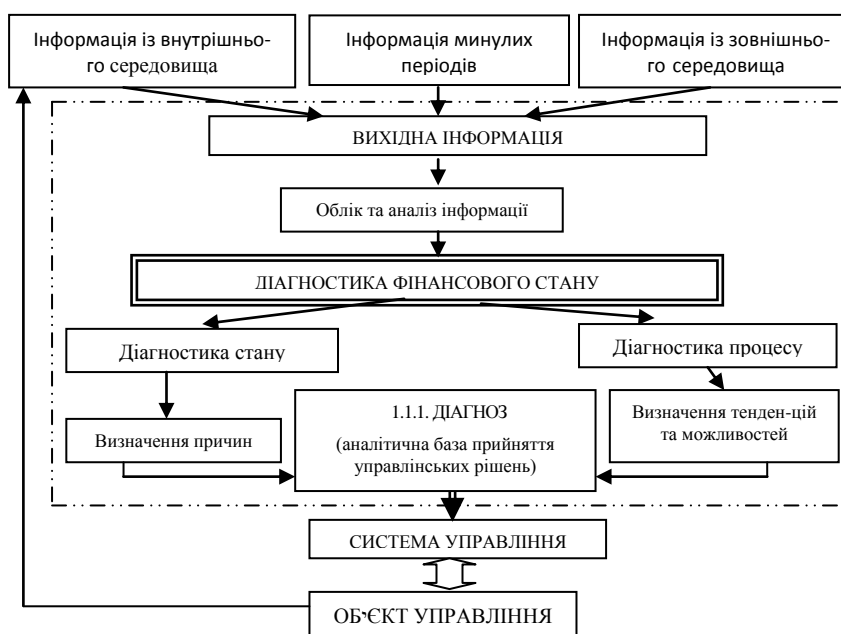

Рис. 1. Система діагностики фінансового стану [19]

Отже, до основних завдань аналізу фінансового стану належить: дослідження рентабельності та фінансової стійкості підприємства; дослідження використання майна (капіталу) підприємства, забезпечення підприємства власними оборотними коштами; об'єктивна оцінка динаміки та стану ліквідності, платоспроможності та фінансової стабільності підприємства; оцінка становища суб'єкта господарювання

на фінансовому ринку та кількісна оцінка його конкурентоспроможності; визначення ефективності використання фінансових ресурсів [18].

З метою підвищення ефективності та продуктивності фінансової діагностики О.Л.Сметанюк схематично (рис. 1) розробила систему діагностики фінансового стану та її характеристики на підприємстві.

Інформація із зовнішнього та внутрішнього середовища об'єкта дослідження та інформація минулих періодів є вихідною інформацією для даної системи діагностики. Від вихідної інформації вимагається своєчасність, повнота, вірогідність, характерність, цінність та доступність. В результаті даної системи формується аналітична база для прийняття управлінських рішень. Бачимо, що система управління значно впливає на об'єкт управління, який є джерелом інформації із внутрішнього середовища, яка є входом до системи діагностики. Зі схеми видно, що відбувається постійна циклічність елементів діагностики фінансового стану, яка призводить до безперервного взаємозв'язку [19].

О. В. Батрак на базі попередніх досліджень розробила методичний підхід щодо обґрунтування діагностики фінансового стану, який включає сім етапів.

На першому етапі, формується мета та визначаються цільові показники. До основних груп показників при проведенні діагностики фінансового стану відносяться: показники ліквідності, показники рентабельності, показники ділової активності та показники платоспроможності.

На другому етапі, збирають дані та підготавлюють інформацію для діагностики. Для цього використовують оперативні дані та дані форм звітності. У разі, якщо раніше аналіз не проводився і дані відсутні, то необхідно розробити нові форми та бланки звітності.

На третьому етапі, здійснюється оцінка та первинний аналіз одичних показників. При цій оцінці діаностики можливо визначити якими є значення параметрів, прийнятними, нормальними чи кризовими з урахуванням поточного стану підприємства.

Четвертий етап займається розрахунком інтегральних та групових показників фінансового стану підприємства.

На п'ятому етапі проводиться інтерпретація даних та рекомендацій щодо поліпшення становища фінансової діяльності підприємства. Доцільно проводити висновки про одержанні результати щодо стану показників, оцінити динаміку досліджуваних процесів та управлінських рішень. Також, необхідно виправляти помилки, які допущення у стратегіях для подальшого фінансового розвитку підприємства.

На шостому етапі прогнозуються цільові показники у короткостроковій перспективі для виявлення тенденцій за обставинами, які склалися. Прогнозування включає побудову моделей як одновимірних, так і багатовимірних.

І на останньому, сьомому, етапі складається звіт за результатами фінансової діагностики. Звіт може бути для внутрішнього використання та для зовнішнього. Внутрішній звіт включає процес управління фінансовим розвитком, тому він повинен бути більш детальним та розгорнутим для аналізу фінансових результатів. Зовнішній звіт повинен бути стислим, тому що він використовується стейкхолдерами (зацікавленими сторонами) [20].

Для поглибленого аналізу фінансового стану підприємства Н. Ю. Захарова виділяє: експрес-аналіз та комплексний аналіз. Експрес-аналіз дозволяє приймати обґрунтовані управлінські рішення та надає об'єктивну оцінку у досліджуваному напрямку, не зважаючи на обмежену кількість розрахунків. Відмінною рисою між експрес-аналізом і комплексним аналізом фінансового стану підприємства є

ступінь деталізації аналітичних розрахунків. Комплексний аналіз дозволяє глибоко оцінити фінансовий стан підприємства, завдяки одночасному та узгодженому вивченню сукупності різних параметрів, які всебічно охарактеризують фінансово-господарську діяльність підприємства [21].

Головне завдання в проведенні оцінки фінансового стану є чітке усвідомлення мети його здійснення. Найчастіше внутрішнє управління підприємства здійснює оцінку фінансового стану з метою впровадження деяких заходів для зміцнення та виявлення основних напрямів подальшого розвитку підприємства. З іншого боку завданням раннього попередження та реагування в процесі здійснення фінансово-господарської діяльності є діагностика банкрутства підприємства, яка дозволяє вчасно перешкодити небажаним наслідкам.

Зовнішня оцінка фінансового стану підприємства загалом проводиться партнерами, акціонерами, кредиторами, інвесторами, податковими органами. Оскільки в сучасних умовах зростає необхідність підприємств у позиковому капіталі, то вона зводиться до оцінки кредитоспроможності.

В. І. Фучеджи, у свою чергу розділяє діагностику на експрес-діагностику (термометр) та проблемну діагностику. Експрес-діагностика формально оцінює фінансовий стан підприємства на основі регулярного обчислення належних коефіцієнтів і даних балансу. Цілями цієї методики є виявлення тенденцій зміни фінансового стану та проведення аналізу фінансового стану. Проблемна діагностика узагальнює поточний стан підприємства та виявляє причини його погіршення з очікуваними тенденціями розвитку. Також, він розглядає алгоритм етапів проведення діагностики фінансового стану підприємства.

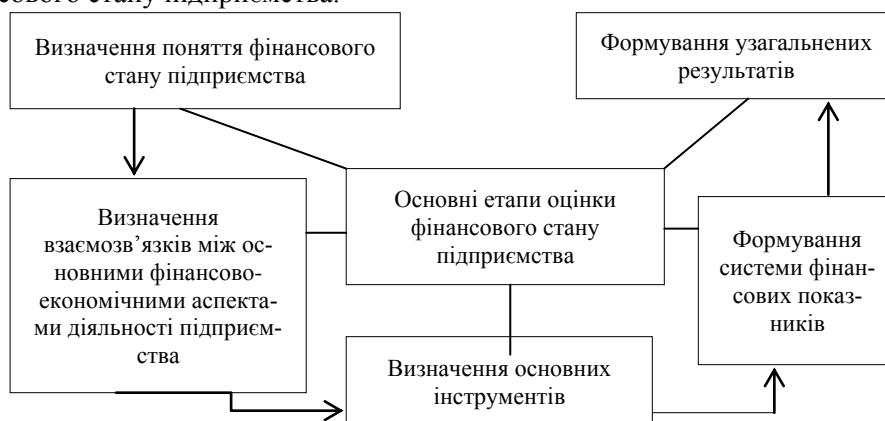

Рис. 2. Система діагностики фінансового стану підприємства за О. Л. Сметанюк

Першим етапом є аналіз даних бухгалтерської звітності. На другому етапі розробляється і затверджується система оціночних показників для моніторингу. Третім етапом є дослідження факторів внутрішньої та зовнішньої фінансово-господарської діяльності підприємства. На цьому етапі надається потрібний діагноз стосовно необхідності або регулярного проведення діагностики фінансового стану підприємства, або необхідності у проведенні глибокої всебічної діагностики. Всі три етапи дають змогу виявити і розпізнати симптоми настання фінансової кризи та попередньо оцінюють масштаб фінансової кризи. Пошуком і дослідженням причин, які викликали відхилення фактичних результатів від запланованих значень, зай-

мається четвертий етап. На п'ятому етапі виявляється ступінь порушення у фінансовому стані підприємства. Та на статочному шостому етапі, формується комплекс подальших дій для упорядкування фінансової діяльності підприємства.

Цей алгоритм має багато складових елементів та базується з урахуванням ланцюга причинно-наслідкових зв'язків між границями внутрішнього середовища та кінцевого результату діяльності підприємства в цілому [22].

У своїй статті, О.В. Бедзай, К.В. Верещагіна та К.В. Юрченко, схематично (рис. 2) висвітлили основні етапи оцінки фінансового стану підприємства.

Бачимо, що основними етапами процесу оцінки фінансового стану є:

По-перше, визначення поняття фінансового стану підприємства. Адже, головним завданням аналізу фінансового стану є побудова розумного послідовного набору даних та вибір тих показників, які можна було б ефективно використовувати у відповідних підходах та методах аналізу.

По-друге, визначається взаємозв'язок між основними фінансово-економічними аспектами діяльності підприємства.

Третій етап, визначає основні інструменти методики оцінки фінансового стану підприємства. Тобто, здійснення горизонтального або вертикального аналізу, а також аналізу трендів та прогнозується значення показників.

Наступним етапом є формування системи фінансових показників.

І на останньому п'ятому етапі, формується узагальнення результатів.

Побудова всіх етапів дозволить аналітику розгорнути результати аналізу та визначити взаємопов'язані оцінки значущих сторін фінансово-економічної діяльності підприємства [23].

Для більш сучасного, ефективного та спрощеного проведення діагностики фінансового стану підприємства пропонуємо такий алгоритм:

1. Знаходимо джерело проблеми. На цьому етапі виявляємо, в якій саме області підприємства виник недолік. Концентрація на потрібному нам сегменті дасть можливість звернути більшу увагу на проблемне місце в діяльності підприємства.

2. Проводимо аналіз підприємства (документів, бланків, балансу підприємства та необхідних звітів, зокрема, звіту про фінансові результати тощо) саме в тій області, де виникла проблема. Для проведення фінансової діагностики підприємства, залежно від місця локації проблеми, застосовуємо низку показників, а саме: оцінка майнового стану підприємства, оцінка ліквідності та платоспроможності, показники прибутковості, фінансової стійкості та стабільності підприємства, рентабельності підприємства, показники ділової активності та акціонерного капіталу.

3. Виявляємо саму проблему. Після проведення на попередньому етапі аналізу фінансового стану підприємства, виявляємо його недоліки для подальшого їх усунення. Визначаємо вплив, інтенсивність та характер загрозливих факторів на господарську діяльність підприємства.

4. Проводимо необхідні заходи щодо усунення недоліків та повторного їх настання. В залежності від виявлених недоліків на цьому етапі необхідно розробити систему економічних і фінансових показників для стабільного та належного функціонування підприємства.

5. Етап прогнозування. Він дозволяє на базі даних про фінансовий стан та конкурентоспроможність підприємства скласти прогноз щодо його майбутнього функціонування та подальшого розвитку.

6. На останньому етапі складаємо звіт, в який заносимо проведені розрахунки та результати щодо фінансового стану підприємства.

Упровадження запропонованого алгоритму дасть змогу підприємству швидко провести аналіз фінансового стану та виявити його недоліки, ідентифікувати прогностичні показники ефективної діяльності підприємства і розробити конкретні своєчасні рекомендації та пропозиції з поліпшення його фінансового стану.

Таким чином, на основі дослідження науковців та вчених доходимо висновку, що об'єктивно побудований алгоритм діагностики фінансового стану підприємства та його своєчасне проведення спрямовується на виявлення першопричин виникнення негативних тенденцій до моменту їх настання та завбачує необхідне реагування на них.

Висновки та пропозиції. Розроблені раніше етапи проведення оцінки фінансового стану підприємства, навіть за умови повного використання певних елементів, недоречні для цілісної оцінки фінансового стану підприємства, особливо в сучасних умовах. Ряд науковців вагомо розширюють зміст та сферу діагностики фінансового стану, зауважуючи на недостатність визначення проблемних ситуацій та підкреслюючи необхідність розробляти конкретні рекомендації. Цінність рекомендацій повинна полягати не лише в оцінці минулої діяльності підприємства, а й у перешкоді повторення виявлених проблем у майбутньому. Адже, фінансовий стан підприємства є складною та інтегрованою характеристикою з чималою кількістю показників ефективної діяльності, яка потребує об'єктивної та належної оцінки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бакунов О.О. Управління економічною стійкістю торговельного підприємства: концептуальний підхід / О.О. Бакунова, О.В. Сергєєва // Вісник ДонНУЕТ : зб. наук. праць. – 2009. – № 3(43). – С. 129-136.
2. Терещенко О. О. Антикризове фінансове управління на підприємстві : монографія / О. О. Терещенко – К. : КНЕУ, 2004. – 268 с.
3. Загорна Т.О. Економічна діагностика : навч. посібн. / Т.О. Загорна. – К. : Центр навч. літри. – 2007. – С. 400-407.
4. Altman E. I. Financial Ratios, Discriminant Analysis and the Prediction of Corporate Bankruptcy / E. I. Altman // The Journal of Finance. – 1968. – № 4. – P. 589-609.
5. Методика количественной оценки риска банкротства предприятий [Електронний ресурс] / Г. В. Давыдова, А. Ю. Беликов // Управление риском. – 1999. – Вып. № 3. – С. 13-20 – Режим доступу : <http://www.masters.donntu.edu.ua/2005/kita/sroka/library/art9.htm>. – Загл. з екрана. – Перевірено : 18.05.2016.
6. Нусінова О. В. Експрес-діагностика фінансового стану підприємства з метою попередження кризи / О. В. Нусінова, Т. В. Семеняка // Управління розвитком. – 2015. – № 2 (180). – С. 65 – 70.
7. Скиба Г. І. Діагностика фінансового стану як одна з найважливіших характеристик виробничо-фінансової діяльності підприємства / Скиба Г. І. // Економіка. Управління. Інновації. Випуск № 1 (11). – 2014.
8. Саприкіна Л. М. Діагностика підприємства як основа забезпечення його економічної безпеки [Електронний ресурс] / Л. М. Саприкіна, К. І. Шипіл // Ефективна економіка. – 2012. – № 11. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1577>. – Загл. з екрана. – Перевірено : 18.05.2016.
9. Городня Т.А. Діагностика фінансового стану підприємства / Т.А. Городня, І.В. Явтуховська // Науковий вісник НЛТУ України: зб. наук. праць. – 2013. – Вип. 23.16. – С. 207 – 211.
10. Мороз О. В. Фінансова діагностика у системі антикризового управління на підприємствах : монографія / О. В. Мороз, О. А. Сметанюк. – Вінниця : УНІВЕРСУМ – Вінниця, 2006. – 167 с.
11. Азарова А. О. Математичні методи та моделі оцінювання фінансового стану підприємства : монографія / А. О. Азарова, О. В. Рузакова. – Вінниця : ВНТУ, 2010. – 172 с.
12. Юдін О.Ю. Проведення аналізу фінансового стану та ефективності господарювання підприємств «Укрзалізниці» із застосуванням засобів автоматизації [Електронний ресурс] / О.Ю. ЮДІН // Залізничний транспорт України. – 2009. Вип. 5. – С. 3 – 8. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/natural/ztu/2009_5/yudin-3-8.pdf. – Загл. з екрана. – Перевірено : 22.05.2016.

13. **Зубенко В. О.** Необхідність застосування економічної діагностики при стратегічному управлінні залізничним транспортом [Електронний ресурс] / **В. О. Зубенко** // Реформування залізничного транспорту та корпоративне управління. – 2014. – Режим доступу: <http://www.ekuzt.gov.ua/node/87>. – Загл. з екрана. – Перевірено : 22.05.2016.
14. **Муренко Т. О.** Організація контролю фінансової звітності (на прикладі підприємств залізничного транспорту України) : дис. на здобуття наук. ступеня. канд. екон. : 08.00.09 / Муренко Тетяна Олександрівна ; Одеський державний економічний університет. – О., 2012. – 200 с.
15. **Єршоміна М. О.** Питання розвитку системи фінансової безпеки залізничного транспорту України / Єршоміна М. О., Поколюдна О. В. // Вісник економіки транспорту і промисловості : журнал. – 2012. – Вип. 39. – С. 109 – 112.
16. **Шкуліпа Л. В.** Економіка та управління підприємствами / Л. В. Шкуліпа // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – № 10 (148). – С. 166 – 170.
17. **Приймак С. В.** Діагностика фінансового стану підприємства в системі контролінгу : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / С. В. Приймак. – Київ, 2007. – 23 с.
18. **Николаєва С. П.** Сутність, прийоми та методи аналізу фінансового стану підприємств / С. П. Николаєва // Наукові праці КНТУ. Економічні науки, вип. 20, ч. I. – 2011. – С. 317 – 324.
19. **Сметаниук О. А.** Діагностика фінансового стану підприємства в системі антикризового управління : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.06.01 «Економіка, організація та управління підприємствами» / О. А. Сметаниук. – Хмельницький, 2006. – 22 с.
20. **Батрак О. В.** Методичні положення та методика діагностики фінансового стану підприємства / О. В. Батрак // Формування ринкових відносин в Україні. – 2012. – № 10 (137). – С. 104 – 107.
21. **Захарова Н. Ю.** Методичні підходи щодо оцінки фінансового стану підприємства / Н. Ю. Захарова // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). – 2013. – № 2(3). – С. 128-133.
22. **Фучеджи В. І.** Діагностика, як елемент антикризового фінансового управління / В. І. Фучеджи // Хмельницький науково-теоретичний журнал «Наука й економіка». – 2012. – №2 (26). – С. 58–62.
23. **Основні етапи оцінки фінансового стану підприємств** [Електронний ресурс] / Бедзай О.В., Верещагіна К.В., Юрченко К.В. // Економічні науки. – 2011. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/11_EISN_2011/Economics/3_84859.doc.htm. – Загл. з екрана. – Перевірено : 24.05.2016.

REFERENCES

1. **Bakunov O. O.** Upravlinnia ekonomichnoiu stiikistiu torhovelnoho pidpriemstva: kontseptualnyi pidkhid / O.O. Bakunova, O.V. Serhieieva // Visnyk DonNUET : zb. nauk. prats. – 2009. – 3(43). – S. 129-136.
2. **Tereshchenko O. O.** Antykrizove finansove upravlinnia na pidpriemstvi : monohrafiia / O. O. Tereshchenko – K. : KNEU, 2004. – 268 s.
3. **Zahorna T. O.** Ekonomichna diahnostryka : navch. posibn. / T.O. Zahorna. – K. : Tsentri navch. litry. – 2007. – S. 400-407.
4. **Altman E. I.** Financial Ratios, Discriminant Analysis and the Prediction of Corporate Bankruptcy / E. I. Altman // The Journal of Finance. – 1968. – 4. – P. 589-609.
5. **Metodyka kolychestvennoi otsenky ryska bankrotstva predpriyatiy** [Elektronnyi resurs] / H. V. Davydova, A. Yu. Belykov // Upravlenye ryskom. – 1999. – Vyp. # 3. – S. 13-20 – Rezhym dostupu : <http://www.masters.donntu.edu.ua/2005/kita/sroka/library/art9.htm>. – Zahl. z ekrana. – Pervireno : 18.05.2016.
6. **Nusinova O. V.** Ekspres-diahnostryka finansovoho stanu pidpriemstva z metoiu poperedzhennia kryzy / O. V. Nusinova, T. V. Semeniaka // Upravlinnia rozvytkom. – 2015. – 2 (180). – S. 65 – 70.
7. **Skyba H. I.** Diahnostryka finansovoho stanu yak odna z naivazhlyvishykh kharakterystyk vyrobnycho-finansovoi diialnosti pidpriemstva / Skyba H. I. // Ekonomika. Upravlinnia. Innovatsii. Vypusk 1 (11). – 2014.
8. **Saprykina L. M.** Diahnostryka pidpriemstva yak osnova zabezpechennia yoho ekonomichnoi bezpeky [Elektronnyi resurs] / L. M. Saprykina, K. I. Shypil // Efektyvna ekonomika. – 2012. – 11. – Rezhym dostupu : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1577>. – Zahl. z ekrana. – Pervireno : 18.05.2016.
9. **Horodnia T.A.** Diahnostryka finansovoho stanu pidpriemstva / T.A. Horodnia, I.V. Yavtukhovska // Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy: zb. nauk. prats. – 2013. – Vyp. 23.16. – S. 207 – 211.
10. **Moroz O. V.** Finansova diahnostryka u systemi antykrizovoho upravlinnia na pidpriemstvakh : monohrafiia / O. V. Moroz, O. A. Smetaniuk. – Vinnytsia : UNIVERSUM – Vinnytsia, 2006. – 167 s.

11. Azarova A. O. Matematychni metody ta modeli otsiniuvannya finansovoho stanu pidpryiemstva : monografiia / A. O. Azarova, O. V. Ruzakova. – Vinnytsia : VNTU, 2010. – 172 s.
12. Yudin O. Yu. Provedennia analizu finansovoho stanu ta efektyvnosti hospodariuvannya pidpryiemstv «Ukrzaliznytsi» iz zastosuvanniam zasobiv avtomatyzatsii [Elektronnyi resurs] / O. Yu. YuDIN // Zaliznychnyi transport Ukrainy. – 2009. Vyp. 5. – S. 3 – 8. – Rezhym dostupu: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/natural/ztu/2009_5/yudin-3-8.pdf. – Zahl. z ekrana. – Perevireno : 22.05.2016.
13. Zubenko V. O. Neobkhidnist zastosuvannya ekonomichnoi diahnostryky pry stratehichnomu upravlinni zaliznychnym transportom [Elektronnyi resurs] / V. O. Zubenko // Reformuvannya zaliznychnoho transportu ta korporatyvne upravlinnia. – 2014. – Rezhym dostupu: <http://www.ekuzt.gov.ua/node/87>. – Zahl. z ekrana. – Perevireno : 22.05.2016.
14. Murenko T. O. Orhanizatsiia kontroliu finansovoi zvitnosti (na prykladi pidpryiemstv zaliznychnoho transportu Ukrainy) : dys. na zdobuttia nauk. stupenia. kand. ekon. : 08.00.09 / Murenko Tetiana Oleksandrivna ; Odeskiy derzhanyi ekonomichnyi universytet. – O., 2012. – 200 s.
15. Yeromina M. O. Pytannia rozvytku systemy finansovoi bezpeky zaliznychnoho transportu Ukrainy / Yeromina M. O., Pokolodna O. V. // Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti : zhurnal. – 2012. – Vyp. 39. – S. 109 – 112.
16. Shkulipa L. V. Ekonomika ta upravlinnia pidpryiemstvamy / L. V. Shkulipa // Aktualni problemy ekonomiky. – 2013. – # 10 (148). – S. 166 – 170.
17. Pryimak S. V. Diahnostryka finansovoho stanu pidpryiemstva v systemi kontrolinhu : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. ekon. nauk : spets. 08.00.08 «Hroshi, finansy i kredyt» / S. V. Pryimak. – Kyiv, 2007. – 23 s.
18. Nikolaieva S. P. Sutnist, pryiony ta metody analizu finansovoho stanu pidpryiemstv / S.P. Nikolaieva // Naukovi pratsi KNTU. Ekonomichni nauky, vyp. 20, ch. I. – 2011. – S. 317 – 324.
19. Smetaniuk O. A. Diahnostryka finansovoho stanu pidpryiemstva v systemi antykrizovoho upravlinnia : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. ekon. nauk : spets. 08.06.01 «Ekonomika, orhanizatsiia ta upravlinnia pidpryiemstvamy» / O. A. Smetaniuk. – Khmelnytskyi, 2006. – 22 s.
20. Batrak O. V. Metodychni polozhennia ta metody diahnostryky finansovoho stanu pidpryiemstva / O. V. Batrak // Formuvannya rynkovykh vidnosyn v Ukraini. – 2012. – # 10 (137). – S. 104 – 107.
21. Zakharova N. Yu. Metodychni pidkhody shchodo otsinky finansovoho stanu pidpryiemstva / N. Yu. Zakharova // Zbirnyk naukovykh prats Tavriiskoho derzhavnogo ahrotekhnolohichnoho universytetu (ekonomichni nauky). – 2013. – # 2(3). – S. 128-133.
22. Fuchedzhy V. I. Diahnostryka, yak element antykrizovoho finansovoho upravlinnia / V. I. Fuchedzhy // Khmelnytskyi nauково-teoretychnyi zhurnal «Nauka y ekonomika». – 2012. – #2 (26). – S. 58–62.
23. Osnovni etapy otsinky finansovoho stanu pidpryiemstv [Elektronnyi resurs] / Bedzai O.V., Vereshchahina K.V., Yurchenko K.V. // Ekonomichni nauky. – 2011. – Rezhym dostupu: http://www.rusnauka.com/11_EISN_2011/Economics/3_84859.doc.htm. – Zahl. z ekrana. – Perevireno : 24.05.2016.